

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Τρίτη 3 Ιανουαρίου 2017

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Παιδιά και έφηβοι την εποχή της παγκοσμιοποίησης

Οι σύγχρονες κοινωνίες χαρακτηρίζονται από συνεχείς, ταχύτατες και ευρείες αλλαγές, που συντελούνται σε οικονομικό, πολιτικό, κοινωνικό και δημογραφικό επίπεδο. Οι αλλαγές αυτές συνδέονται σε μεγάλο βαθμό με το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης, το οποίο αναφέρεται στη ραγδαία αύξηση της μετακίνησης ανθρώπων, αγαθών και ιδεών μεταξύ των κρατών αλλά και μεταξύ των πλέον απομακρυσμένων περιοχών. Η ανάπτυξη της τεχνολογίας της πληροφορικής, η δυνατότητα για παγκόσμια επικοινωνία και ενημέρωση, καθώς και οι μαζικές μετακινήσεις πληθυσμών στηρίζουν το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης και δημιουργούν μια νέα πραγματικότητα για τις κοινωνίες και τους πολίτες τους.

Οι διεργασίες που συνδέονται με την παγκοσμιοποίηση και οι αλλαγές που συντελούνται σε παγκόσμιο επίπεδο έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη λειτουργία και προσαρμογή των κοινωνιών, των δομών τους, αλλά και των πολιτών τους, ανεξαρτήτως ηλικίας. Έτσι, για παράδειγμα, τα εκπαιδευτικά συστήματα καλούνται να προσαρμοστούν ώστε να δώσουν στους νέους τα εφόδια να αντεπεξέλθουν στα νέα δεδομένα και στις σύγχρονες πιέσεις. Η κατάλληλη εκπαίδευση θεωρείται ότι είναι, περισσότερο από ποτέ, το όχημα που θα επιτρέψει στον νέο να ακολουθήσει μια θετική αναπτυξιακή πορεία και να προσαρμοστεί τελικά με επιτυχία κατά την ενηλικίωση, όπως διατείνεται και ο Bloom. Το εκπαιδευτικό σύστημα καλείται να βοηθήσει τους νέους να αναπτύξουν ανωτέρου επιπέδου γνωστικές και μεταγνωστικές λειτουργίες, και να τους μάθει να σκέπτονται αναλυτικά, να συνθέτουν πληροφορίες και να λύνουν προβλήματα βάσει δεδομένων που υπερβαίνουν συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα. Μέσω του τρόπου με τον οποίο οι δυνάμεις της παγκοσμιοποίησης επηρεάζουν το άμεσο περιβάλλον του παιδιού – όπως στο παραπάνω παράδειγμα επηρεάζουν το σχολείο του –, θα αφήσουν ανεξίτηλη τη σφραγίδα τους στο ίδιο το παιδί και θα ωθήσουν την ανάπτυξη του σε νέα μονοπάτια συγκριτικά με το παρελθόν.

Στόχος του σύγχρονου σχολείου, όπως και της οικογένειας, και τελικά της ίδιας της κοινωνίας, θα έπρεπε να είναι τα νέα άτομα να μάθουν να λειτουργούν και να σκέφτονται με τρόπο ευέλικτο, που θα τους επιτρέψει να προσαρμόζονται σε μια

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ3Γ(ε)

σύνθετη και ρευστή οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα, και να συνδιαλέγονται με άλλα άτομα που συχνά θα έχουν διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο και διαφορετική μητρική γλώσσα, θα ασπάζονται μια άλλη θρησκεία και συχνά θα έχουν άλλες στάσεις και αξίες για τη ζωή – είτε αυτοί είναι μετανάστες είτε άτομα που ζουν σε άλλες χώρες. Βασικό ζητούμενο είναι ο νέος να μάθει να σέβεται τη διαφορετικότητα, και παράλληλα να γνωρίσει στοιχεία του δικού του πολιτισμού και να μάθει να σέβεται τις δικές του πολιτισμικές παραδόσεις. Φυσικό επακόλουθο αυτών των διεργασιών είναι η δημιουργία μιας υβριδικής ή μεικτής ταυτότητας στους νέους, η οποία θα συνδυάζει και θα ενσωματώνει στοιχεία από διαφορετικούς πολιτισμούς.

Η νέα πραγματικότητα που διαμορφώνεται με την παγκοσμιοποίηση, προσφέρει ευκαιρίες αλλά ενέχει και κινδύνους για τις κοινωνίες και τα άτομα. **Ταράσσει** δε συθέμελα τις προηγούμενες ισορροπίες – τόσο σε κοινωνικό όσο και σε ατομικό επίπεδο – επιβάλλοντας νέους κανόνες και δημιουργώντας την ανάγκη για νέους τρόπους λειτουργίας, ώστε να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις αυτής της ιστορικής περιόδου.

Έτσι, ενώ η ελεύθερη διακίνηση προϊόντων, υπηρεσιών και κεφαλαίων αναμένεται μακροπρόθεσμα να έχει θετικά οικονομικά αποτελέσματα για τις κοινωνίες και τους πολίτες τους, βραχυπρόθεσμα δεν επωφελούνται ούτε όλες οι χώρες αλλά ούτε και όλοι οι πολίτες μιας χώρας στον ίδιο βαθμό. Τα άτομα και οι κοινωνίες θα μπορέσουν να επωφεληθούν από τις ευκαιρίες που προσφέρει η παγκοσμιοποίηση, ή αντίθετα θα συναντήσουν δυσκολίες. Αυτό εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα και το είδος της εκπαίδευσης που θα δεχθούν ή θα προσφέρουν.

Άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα των ευκαιριών που προσφέρει η παγκοσμιοποίηση, αλλά και των κινδύνων που ενέχει, αποτελεί η μετανάστευση. Ενώ η μετανάστευση δίνει τη δυνατότητα τόσο στους μετανάστες όσο και στους γηγενείς να εκτεθούν στη διαφορετικότητα και να αναπτύξουν πολύτιμα για τα νέα δεδομένα χαρακτηριστικά, όπως το να μάθουν να κινούνται με άνεση μεταξύ πολιτισμών και να αποκτήσουν ευελιξία στον τρόπο σκέψης τους, σε ορισμένες περιπτώσεις ενέχει κινδύνους για την προσαρμογή τόσο των μεταναστών όσο και των γηγενών στη νέα πραγματικότητα.

Τέλος, στην ίδια κατεύθυνση κινούνται και οι επιπτώσεις της χρήσης του Διαδικτύου. Έτσι, ενώ η χρήση του Διαδικτύου διασφαλίζει μεταξύ άλλων την πρόσβαση στην πληροφορία – λειτουργία τόσο πολύτιμη τη σύγχρονη εποχή, ώστε το άτομο που δεν έχει εξοικειωθεί με το Διαδίκτυο να θεωρείται ψηφιακά αναλφάβητο –, σε ορισμένες περιπτώσεις η χρήση του Διαδικτύου μετατρέπεται σε κατάχρηση και έχει αρνητικές επιπτώσεις για την προσαρμογή και την ψυχική υγεία του χρήστη.

Φ. Μάττη-Στεφανίδη, Στ. Μαστροθεόδωρος, Αθ. Παπαθανασίου, Παιδιά και έφηβοι σε έναν κόσμο που αλλάζει, εκδόσεις Εστία, Αθήνα 2015, σελ. 15-17.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου με 100-120 λέξεις.
Μονάδες 25

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω διαπιστώσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη *Σωστό*, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη *Λάθος*, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

- α. Οι αλλαγές που συμβαίνουν στις σύγχρονες κοινωνίες συνδέονται σε μεγάλο βαθμό με το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης.
- β. Οι διεργασίες που συνδέονται με την παγκοσμιοποίηση έχουν σημαντικές επιπτώσεις κυρίως στους νέους.
- γ. Στόχος του σύγχρονου σχολείου είναι να συνδράμει τους νέους ώστε να προσαρμοστούν σε μια σύνθετη και ρευστή οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα.
- δ. Η νέα πραγματικότητα που διαμορφώνεται με την παγκοσμιοποίηση τaráσσει εκ θεμελίων τις προηγούμενες ισορροπίες.
- ε. Η μετανάστευση δεν ενέχει κανένα κίνδυνο όσον αφορά την προσαρμογή μεταναστών και γηγενών στη νέα πραγματικότητα.

Μονάδες 10

B2. «Οι διεργασίες ... γνωστικά αντικείμενα»: Να εντοπίσετε τους **τρόπους** και τα **μέσα πειθούς** που χρησιμοποιούν οι συγγραφείς στο παραπάνω απόσπασμα της δεύτερης παραγράφου του κειμένου κάνοντας αναφορές στα αντίστοιχα χωρία.

Μονάδες 5

B3. Να επισημάνετε τρία χαρακτηριστικά **επιστημονικού λόγου** στο κείμενο που σας δίνεται.

Μονάδες 6

B4. Να γράψετε ένα **σ υ ν ώ ν υ μ ο** για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **αντεπεξέλθουν, ανεξίτηλη, προσαρμόζονται, επακόλουθο, Τάρασσει.**

Μονάδες 5

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ3Γ(ε)

- B5. α)** Στο απόσπασμα που σας δίνεται, να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης και να τη μετατρέψετε στην αντίθετή της. (μονάδες 2)
- «Η ανάπτυξη της τεχνολογίας της πληροφορικής, η δυνατότητα για παγκόσμια επικοινωνία και ενημέρωση, καθώς και οι μαζικές μετακινήσεις πληθυσμών στηρίζουν το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης και δημιουργούν μια νέα πραγματικότητα για τις κοινωνίες και τους πολίτες τους.»
- Γιατί οι συγγραφείς του κειμένου προτίμησαν την εν λόγω σύνταξη; (μονάδα 1)
 - Ποια αλλαγή παρατηρείτε στο νόημα μετά τη μετατροπή της; (μονάδες 2)

Μονάδες 5

- β)** **τεχνολογίας, δημιουργούν:** Να σχηματίσετε τέσσερις νέες **ομόρριζες** λέξεις (απλές, σύνθετες ή παρασύνθετες) χρησιμοποιώντας για καθεμιά από ένα (διαφορετικό κάθε φορά) συνθετικό των παραπάνω λέξεων.

Μονάδες 4

- Γ.** Με δεδομένο ότι η εκπαίδευση είναι ο βασικός φορέας που βοηθάει το άτομο να προσαρμοστεί στην κοινωνία και στα δεδομένα της εποχής του, να παρουσιάσετε τους **στόχους** που πρέπει να έχει το εκπαιδευτικό σύστημα στην παγκοσμιοποιημένη εποχή μας και στη συνέχεια να προτείνετε **αλλαγές** στη δομή και τη λειτουργία του σημερινού εκπαιδευτικού συστήματος ώστε να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι. Υποθέστε ότι, ως εκπρόσωπος της μαθητικής σας κοινότητας, **συντάσσετε επιστολή** (500-600 λέξεων) που απευθύνεται στον υπουργό παιδείας και καταγράφει τις απόψεις που διατυπώθηκαν από τους συμμαθητές σας στο πλαίσιο του διαλόγου για την αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Μονάδες 40